

Hva kan kommunen og andre myndigheter bidra med?

Økonomisk støtteordning
Gründertilskudd
Veiledning og gode råd
Veie nye tiltak mot vedtatte mål
Vedtakter/rammer
Kommunen tilrettelegger for arealer til fornybar energi
Kompetanse
Rådgivning
"Sparring"
Midler
Felles opplysninger
Gode kontaktpunkter på tvers
Gjenbruk av bygninger og arealer
Samarbeid om målsettinger
Grønne/bærekraftige anskaffelser
Samarbeide
Sette mål
Prioritere
Midler (penger)
Få orden på renovasjon
Sette klare og tydelige mål
Gode planer
Tydelige veivalg
Politikere må vedta vedtak i tråd med målsettingene
Kommunen må peke tydelig retning
Stille grønne krav
Grønt omstillingsfond - øremerkes!
ENØK
Holde seg til egne planer
Høre på folk
Kunnskapsformidling
Foretting i sentrum/sentralisering
Forskning
Fatte vedtak etter bestemte kriterier mtp bærekraft
Solkraft i kommunal regi som kan fordeles blant innbyggerne
Gode planer
Bruke virkemidlene
Klippe mindre gress mtp. Bier. Eks: Kirkeheia
Legge til rette for bærekraftige investeringer
Økonomiske insentiver
Holdningsskapende arbeid
Insentiver for å bidra: utmerkelse, "pisk og gulrot"
Sette krav og gå foran som et godt eksempel
Belønne bedrifter (f.eks. støtte til solceller)
Turgrupper i "bydeler"
Sette høy standard
Promotere sykling, gåing, samkjøring
Gang og sykkelveier
Kollektivtilbud

Hva kan næringslivet bidra med?

Utvikling av løsning
Nye prod.
Ideer!
Innovasjon
Satsning
Initiativ
Investering
Kunnskap
Personell
Innovasjon
Skape grønn industri
Solceller på taket
"Gi og ta"
Bidra til en grønn satsning ifm. Regulering/utbygging
Butikkene må stoppe fokus på handel som:
1. Halloween
2. Black Friday
3. Cyber Monday
4. Valentines
5. Farsdag/morsdag
Dele kunnskap
Dele bygninger (mer åpent for annen virksomhet)
Energi på egen tomt
Kortreist
Gjenvinning av avfall
Innovasjon
Nyttenkning
Tørre å satse
Solceller på bygg
Energieffektivisering - "riktig" energi
Bedre kvalitet i bygg
Gjenbruk av materialer
Grønn innovasjon
Tilrettelegge for aktiv transport
Sponse kampanjer og "grønne tiltak"
Stå for egen energitilførsel gjennom solkraft
Energiltak (solceller på taket, bildeling)
Omsstilling til klimavennlig drift (f.eks. miljøfyrtårnet)
Alt som sparer energi, f.eks. sensorer
Ressurser og gjensidighet

Hva kan innbyggerne og frivillig lag og foreninger bidra med? Hvordan kan vi få til konkrete samarbeid?

Innby til dugnader/temaer
Idemyldring! Dugnad/deltagelse
Engasjement
Vag å bry seg
Velge "grønt"
Kommunen pilotprosjekt for mikrohus
Satse på nye boformer
Frivillighet hvis tilrettelagt og finansiert
Små, men viktige prosjekter
Installere solceller m.m.
Bærenett, ikke plastposer
Ikke kjøre til jobben
Ikke kjøre barna i bil unødig
Handle lokalt
Kjøpe mer brukt/repasere
Velge mer miljøvennlig
Dele på godene
Spare energi
Gå/sykle, reise mer kollektivt
Være mer ute sammen
Sosial omgang - bra for helse
Handle lokalt
Søppelrydding
Ta ansvar!
Velge grønnere alternativer
Holdninger
Bevisste valg
Dugnad i natur, ren natur, insektshotell etc.
Ta ansvar.
Bytte av klær.

Lyse ut konkrete oppgaver
Innspill
Møteplasser med kunnskapsdeling
Utløse prosjekter
Samarbeidsarena
"Vårt Agder"
Blått kompetansesenter
Samarbeid
Oppgaver til universitetet
GK spiller på UiA - miljøet + næringsliv
Møter som dette
Flerbuk av bygg
Gode møteplasser for folk (som er tilgjengelig for alle)
Tilrettelegge for tverrsektorielt samarbeid. Sammen finner vi løsninger
Klimarapporter mellom bedrift og kommune - klimadialog
Samarbeid mellom universitet og kommune - delt kunnskap
Felles satsing, f.eks. - få flere til å sykle.
Kommune planlegge og tilrettelegge
Samskapsarenaer + gode medvirkningsprosesser
Lytt til ideer
Kommunikasjon

Udefinert:

Fleire ladestasjoner for elbil ved offentlige bygg
Bedre tilrettelagt for bruk av elbil
Større krav tilknyttet forurensning av sjø - ulovlighetsoppfølging prioritert
Bedre samarbeid mellom kommuner mtp buss - og kollektivtrafikk
Bli bedre på grønn mobilitet - nullvekst målet
Tilrettelegge bedre for syklistene (forbedret sykkelvei, parkering osv.)
LCC (regnskap)
Klimaramme - årlig red av klimaramme mot 2030
Implementere FNS bærekraftsmål i alle planer
Vite hvor vi skal! Definere målet
Lysløyper for folkehelse
Vern av natur/rekreasjonsområder
Må innføre klimagasskutt mål - må ha areal/klima og naturregnskap
Vern av matjord
Felleskapets ressurser